

Guia docent de l'assignatura "Farmacologia"**2017/2018**

Codi: 200707

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
884 Infermeria	Grau en Infermeria	FB	1	2

ContacteResponsable: Rosa Mª Antonijoan Arbos
E-mail: RAntonijoanA@santpau.cat

Professors/es:

Rosa Mª Antonijoan ArbosE-mail: : RAntonijoanA@santpau.cat

Pol Molina Perelló

E-mail: PMolinaP@santpau.cat

Anna Feliu Ribera

E-mail: AFeliu@santpau.cat

Anna Juanes Borrego

E-mail: AJuanes@santpau.cat**Utilització d'idiomes**

Llengua vehicular majoritària: Català

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: No

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Contextualització i objectius

Aquesta assignatura forma part del mòdul de formació Ciències Bàsiques, matèria Farmacologia i està planificada al segon semestre del grau d'Infermeria.

Els medicaments constitueixen un dels principals recursos en el procés terapèutic ja que la majoria de les intervencions curatives i determinades accions preventives els inclouen com a mecanisme intermedi per obtenir un objectiu de salut concret.

La utilització de medicaments és un fet habitual i el seu maneig és compartit per diferents professionals de la salut que participen, en tots els nivells d'atenció.

El professional d'infermeria té un rol molt important en aquest procés on participa amb responsabilitat en la preparació i administració dels medicaments, en la valoració i control dels seus efectes terapèutics i adversos, en l'educació farmacològica així com en la valoració i avaluació de l'adherència al tractament.

El propòsit d'aquesta assignatura és que l'estudiant apliqui les mesures necessàries per a l'administració correcta dels medicaments, a partir dels coneixements de les característiques farmacològiques i de la seva indicació clínica.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Identificar els diferents grups farmacològics.
2. Descriure les principals reaccions adverses i interaccions degudes a l'administració de fàrmacs.
3. Identificar els principis generals de les diferents teràpies farmacològiques.
4. Descriure els trets generals del tractament del malat en les malalties més prevalents.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competència	Resultats d'aprenentatge
CE1. Prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones que atenen, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables	CE1.21 Identificar els diferents grups de fàrmacs i productes sanitaris, els principis de la seva autorització, ús i indicació i els mecanismes d'acció d'aquests.
CE10. Protegir la salut i el benestar de les persones, família o grups atesos, garantint la seva seguretat.	CE10.4 Descriure les normes de seguretat que cal tenir en compte davant problemes produïts en situacions clíniques relacionades amb l'administració farmacològica.
CT1. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos	
CT3. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per a donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.	
CT9. Respectar l'entorn mediambiental i fomentar el desenvolupament sostenible.	
CG2. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.	

Continguts

MÒDUL 1. Principis generals

La farmacologia i els medicaments

Formes farmacèutiques i vies d'administració

Cicle dels fàrmacs en l'organisme I

Cicle dels fàrmacs en l'organisme II

Paràmetres farmacocinètics i el seu significat fisiològic. Monitorització.

Principis generals i aspectes moleculars de l'acció dels fàrmacs

Reaccions adverses i farmacovigilància

Ús de medicaments en situacions especials (embaràs i lactància, nen, ancià, insuficiència renal i hepàtica), interaccions farmacològiques.

Prescripció i dispensació de medicaments. Especialitats farmacèutiques (innovadors, genèrics)

Recerca i desenvolupament de nous fàrmacs: eficàcia i efectivitat. Els assaigs clínics.

MÒDUL 2. Grups farmacològics

2.1: Quimioteràpia

Principis generals de la quimioteràpia antiinfecciosa

Antibacterians i antimicobacterians

Antifúngics i antivírics

Antiparasitaris: protozous, helmints i ectoparàsits

Tractament del malalt amb infeccions (respiratòries, urinàries) i amb HIV

Principis generals de la quimioteràpia antineoplàstica

Tractament del malalt amb càncer I

Tractament del malalt amb càncer II

Tractament del malalt amb dolor

2.2: Mitjà intern

Hemostàsia (coagulació i fibrinòlisi)

Principis generals de la teràpia immunològica

Bases de la fluidoteràpia. Fluids isotònics i hipotònics

Càlcul de dosi I

Càlcul de dosi II

Nutrició artificial: enteral i parenteral

Tractament del malalt trasplantat

2.3: Mediadors químics

Farmacologia general del sistema nerviós autònom

Farmacologia de la transmissió colinèrgica

Farmacologia de la transmissió adrenèrgica

Farmacologia de la serotonina i de la histamina

Tractament del malalt amb asma i MPOC. La tos (antitussígens, mucolítics)

Tractament del malalt amb patologia relacionada amb l'àcid (antiàcids, protectors de la mucosa)

Tractament del malalt amb patologia de la motilitat gastrointestinal (restrenyiment, diarrea, vòmit)

2.4: Sistema Cardiovascular

Fàrmacs cardiotònics i antiarítmics

Fàrmacs vasodilatadors

Fàrmacs diürètics i hipolipoproteïnemiants

Tractament del malalt amb Hipertensió

Tractament del malalt amb Insuficiència cardíaca

Tractament del malalt amb Cardiopatia isquèmica

2.5: Sistema Endocrí

Farmacologia del Hipòtal·lam, neurohipòfisi (antidiürètica, part), adenohipòfisi (creixement, lactància)

Farmacologia de la tiroide i del control de la glucèmia

Farmacologia de les hormones esteroidals (glucocorticoides i mineralocorticoides)

Farmacologia de l'anticoncepció i tractament de les disfuncions sexuals

Tractament del malalt diabètic i obès

Tractament del malalt amb patologia òssia i gota

2.6: Sistema Nerviós Central

Generalitats de la neurotransmissió del SNC I

Generalitats de la neurotransmissió del SNC II

Vies dopaminèrgiques: agonistes dopaminèrgics i neuroleptics

Vies noradrenèrgiques i serotoninèrgiques: antidepressius i liti

Sistemes per aminoàcids: GABA (benzodiazepines)

Sistemes per neuropèptids: opioides

Fàrmacs anestèsics generals i locals

Tractament del malalt amb alteracions emocionals (depressió, mania, ansietat) i del cicle vigília-son (insomni, hipersòmia)

Tractament del malalt amb alteracions cognitives (demència, esquizofrènia) i trastorns del moviment (Parkinson)

Farmacodependències

Metodologia

El plantejament metodològic de l'assignatura parteix de considerar que el protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant. L'estudiant ha de ser actiu i autònom en tot el procés i el professor dona suport a l'estudiant aportant la informació i els recursos necessaris per a que es doni l'aprenentatge.

Activitat dirigida:

L'assignatura és presencial amb assistència no obligatòria. S'utilitza metodologia expositiva, participativa i grupal desenvolupant l'escolta activa i l'exposició.

Activitat supervisada:

Es realitzen treballs en grup per a l'aprofundiment de temes del contingut de l'assignatura. Les tutories poden ser presencials o per via electrònica.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques:	52,5	2,10	CE1,21, CE10.4, CT1,CT3
Tipus: Supervisades			
Tutories:	3,5	0,14	CE1.21,CT9
Treball :	4	0,16	
Tipus: Autònoms			
Estudi consultes bibliogràfiques	82,5	3,30	CE1.21, CE10.4, CG2

Avaluació

Els estudiants disposen d'una única convocatòria per curs acadèmic per superar l'assignatura.

La progressió acadèmica i l'aprovació de l'assignatura es valora mitjançant:

Avaluació continuada

Es dur a terme una avaluació continuada i formativa mitjançant 2 proves escrites i 2 treballs, la qualificació de l'assignatura ve donada per la mitjana ponderada de les notes obtingudes en aquestes activitats, a partir d'una puntuació mínima de 4,5 sobre 10 en cadascuna d'elles.

En les proves tipus test les respostes negatives resten segons la següent fórmula:

$x = \text{encerts} - (\text{errors} / n - 1)$, sent n el nombre d'opcions de resposta.

Prova final global

Durant el període de proves formatives d'avaluació es programa una prova final global de l'assignatura tipus test per a aquells estudiants que no s'hagin presentat a l'avaluació continuada o no l'hagin superat.

Activitat de recuperació

Es proposa una activitat de recuperació per a aquells estudiants que hagin obtingut una nota final igual o superior a 4'5 i inferior a 5 sobre 10. Aquesta activitat dona opció a l'aprovat amb un 5.

Aquesta prova consisteix en un examen escrit que consta de preguntes a desenvolupar per l'estudiant, en un temps limitat pel professor.

Qualificació:

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent

No evaluable

Quan l'estudiant no hagi aportat prou evidències que permetin una qualificació global de l'assignatura, en l'acta es consigna la qualificació com a "no evaluable".

Són motiu de manca d'evidències suficients (1+2):

1. Si l'estudiant no ha participat en cap activitat de l'avaluació continuada.
2. Si l'estudiant no es presenta a la Prova final global.

Revisió d'examen

Una vegada publicada la nota final, la Prova final global pot ser revisada per l'estudiant en el període determinat per la "revisió d'examen". No s'accepten sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves escrites (2)	75%	5,63	0,22	CE10.4, CT1, CT3, CG2
Treball	25%	1,87	0,08	CE1.21, CT1, CT3, CG2

BIBLIOGRAFÍA

FARMACOLOGÍA PARA ENFERMERÍA

Autor Michael Adams; Norman Holland

Edició 2a edició. Prentice Hall: 2009

ISBN 97 884 483 225233.

Observacions Aporta la importancia de relacionar farmacología con patología. Destaca los beneficios y Las limitaciones de la farmacoterapia en la cura o en la prevención de las enfermedades.

FARMACOLOGÍA CLÍNICA PARA ENFERMERÍA

Autor Mosquera, Galdos

Edició 4a edició. Madrid : McGraw Hill. 2005.

ISBN 97 884 481 98060.

Observacions Clàssic amb un valor didàctic, ben estructurat i clar. Obra de referència de l'assignatura.

FARMACOLOGÍA EN ENFERMERÍA

Autor Castells, Hernández

Edició Barcelona, Elsevier, 2012

ISBN 978-84-8086-866-2

Observacions   Obra eminentment pràctica amb una nova orientació que abasta tant els coneixements imprescindibles per a l'exercici eficaç de la funció infermera interdependent, relacionada amb l'administració dels fàrmacs com els propis de la funció infermera independent relatius al maneig i compliment terapèutic, incorporant aspectes de la resposta humana en les diferents etapes de la vida.

Enllaços web:

<http://www.fbjoseplaporte.org/2008/>

<http://www.index-f.com/index-enfermeria/revista.php>

<http://www.elsevier.es/es/revistas/nursing-20>